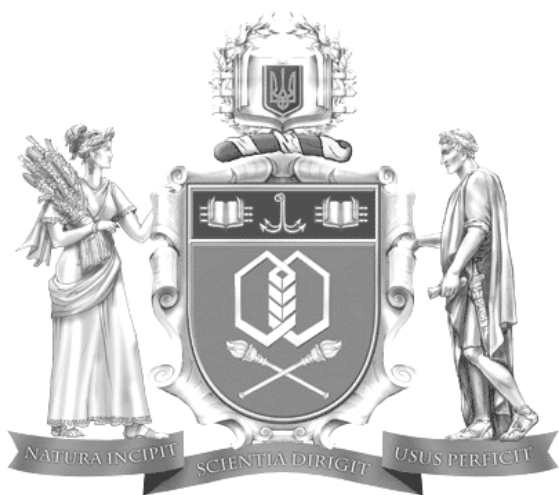

Міністерство освіти і науки України
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

49

**НАУКОВО-
МЕТОДИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ**

Матеріали конференції
Забезпечення якості вищої освіти

ОДЕСА, 2018

Матеріали друкуються відповідно до рішення 49-ї науково-методичної конференції ОНАХТ «Забезпечення якості вищої освіти», яка проходила 11–13 квітня 2018 року.

Склад редакції: Єгоров Б.В., д-р техн. наук, професор,
Трішин Ф.А., канд. техн. наук, доцент,
Мураховський В.Г., канд. фіз.-мат. наук, доцент,
Букарос А.Ю., канд. техн. наук, доцент,
Корнієнко Ю.К., канд. фіз.-мат. наук, доцент,
Кручек О.А., канд. техн. наук, доцент,
Агеєва І.М., канд. екон. наук, доцент,
Дишкантюк О.В., канд. техн. наук, доцент,
Жихарева Н.В., канд. техн. наук, доцент,
Котлик С.В., канд. техн. наук, доцент,
Купріна Н.М., канд. екон. наук, доцент,
Саркісян Г.О., канд. техн. наук, доцент,
Світий І.М., канд. техн. наук, доцент,
Соц С.М., канд. техн. наук, доцент,
Шарахматова Т.Є., канд. техн. наук, доцент,
Шпирко Т.В., канд. техн. наук, доцент,
Риженко Л.Д., методист

ГОЛОВНІ ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТА	
А.О. Соловей, Т.С. Ботіка	137
ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН В ТЕХНІЧНОМУ ЗВО	
С.Ю. Вігуржинська	139
АПРОБАЦІЯ ДЕЯКИХ ШЛЯХІВ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ	
Т.В. Стрікаленко, О.О. Коваленко	140
НАВЧАЛЬНО-ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ОСНОВА ПІДГО- ТОВКИ ФАХІВЦІВ	
М.М. Зацеркляний, Ю.В. Семенюк, Т.Б. Столевич	142
РАНЖУВАННЯ УНІВЕРСИТЕТІВ ЯК ІНСТРУМЕНТ ОЦІНЮВАН- НЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ	
М.Л. Орлова, С.Г. Ярьоменко	146
ОЦІНКА ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ РЕ- ЗУЛЬТАТІВ ДИПЛОМНОГО ПРОЕКТУВАННЯ У ВИГЛЯДІ НЕЧІ- ТКИХ ПРОГНОЗІВ	
В.А. Шалений	149
ПОШУКИ АКТИВНОГО РОЗВИТКУ	
Г.А. Гончарук, А.П. Ліпін, І.М. Шипко	151
ЦІННІСТЬ ЯК ІНТЕГРАЛЬНИЙ ПРИНЦИП НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ	
І.С. Лар'яновський	153
СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ СВІТИ	
Д.М. Скрипніченко, І.О. Климентьєва	155
РОЛЬ ВИКЛАДАЧА В ПІДВИЩЕННІ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	
Ю.Д. Чумаченко, М.О. Ковальов	157
МОДЕРНІЗАЦІЯ ЗМІСТУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК ЗАПОРУКА ЇЇ ЯКО- СТІ	
О.В. Тарасова	160
ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА САМООСВІТА ЯК ФА- КТОРИ РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ СТУДЕНТІВ	
С.А. Дмитрашко	162
РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ У СТВОРЕННІ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ	
Т.В. Стрікаленко	164
ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ - ВАЖЛИВА СКЛА- ДОВА ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ	
В.М. Лисюк, З.М. Сахарова, О.О. Фесенко	166
МАРКЕТИНГОВА СКЛАДОВА У ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ НАУКОВИХ ДОРОбКІВ	
О.В. Ольшевська, Н.Р. Кордзая	168

тання та декларується як на міжнародному, так і вітчизняному рівнях. Будь-яка держава, що дбає про свій рейтинг цивілізованості у світі та про своє майбутнє, повинна розробляти стратегію і тактику управління якістю освіти.

ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА САМООСВІТА ЯК ФАКТОРИ РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ СТУДЕНТІВ

С.А. Дмитрашко

Інформаційне суспільство змінює методи навчання. Сучасна педагогіка і психологія вищої освіти шукає найбільш ефективні методи навчання, в першу чергу, ті, що стимулюють пізнавальну активність, посилюють пошукові та аналітичні навички студентів, навчають роботі з різноманітним науковим і псевдонауковим матеріалом при виконанні дослідницьких проектів.

Методи навчання можна поділити за критерієм взаємодії викладача і студента:

- **Пасивні:** викладач є основною діючою особою, керує та спрямовує хід заняття, студенти пасивно сприймають матеріал;

- **Активні:** взаємодія викладача і студента орієнтована на активну участь студента в занятті;

- **Інтерактивні:** відбувається не лише взаємодія викладач – студент, а також студент – студент, що технологічно означає активну взаємодію студентів у процесі освіти, відповідно дозволяє працювати в дослідницьких групах, спільно шукати креативні рішення, виконувати творчі завдання, а також стимулює розвиток навичок самостійної роботи. До інтерактивних методів навчання можна віднести:

- **Лекції:** проблемні лекції, лекції прес-конференції, лекції із запланованими помилками;

- **Семінари:** групові дискусії, ділові ігри, тренінги, проектування, змагання малих груп, відкритий форум, обговорення проблем за круглим столом.

Інтерактивні методи навчання дозволяють одночасно досягнути декількох результатів. Робота в групі навчає умінню взаємодіяти заради досягнення мети, розуміти іншу точку зору, співпрацювати, вибудовувати стратегію партнерства замість авторитарної стратегії ієрархічних стосунків. Усвідомлення особистої відповідальності за внесок у групову роботу виховує нестандартне мислення, наприклад, при необхідності знайти вихід з проблемної ситуації. Постійна взаємодія з іншими учасниками навчального процесу привчає до толерантного ставлення до опонентів та уміння сприймати іншу точку зору як ще один шлях пошуку істини, а не особисту неповагу. Отже, інтерактивні методи навчання успішно формують навички взаємодії та самостійності.

Саме в самостійності, як необхідної умови сучасної освіти, є резерв розкриття потенціалу здібностей студентів. Інтерактивні методи навчання за-

стосовуються в аудиторній роботі, але процеси навчання та самостійної роботи як пізнавальна діяльність взаємопов'язані. Якщо використовуються пасивні методи навчання, то студент діє як об'єкт діяльності. «Варто зазначити, що процеси навчання та самостійної пізнавальної діяльності студентів взаємопов'язані: навчання є засобом здійснення самостійної діяльності, а самостійна пізнавальна діяльність – це продукт, результат процесу навчання [1, с. 13]. Активні та інтерактивні методи навчання передбачають активність студента, але освітня і самоосвітня діяльності мають відмінності: у першому випадку, мету навчання визначає викладач, у другому, студент самостійно планує цілі, завдання, темп роботи. Самоосвіта сприяє особистому зростанню студента, вдосконалює емоційно-вольові якості: наполегливість, стійкість, витримку та інтелектуальні характеристики: критичність, оптимальність засобів досягнення мети, нестандартність підходів до вирішення проблемних завдань. Позитивним наслідком самоосвіти є розвиток особистості, оскільки впевненість, самоповага, усвідомлення власних реалізованих здібностей розкривають нові можливості особистості, в першу чергу, ускладнену, удосконалену мотивацію і сформовані нові смисли навчальної діяльності [2, с. 15]. Усвідомлені нові психологічні, інтелектуальні потреби і можливості реалізуються як в процесі аудиторної роботи з викладачем, так і в самоосвіті, що є важливим для успішного навчання. Можливе спільне обговорення проблемних лекцій, проведення «брейн-стормінгу» для вирішення проблемних ситуацій. Наприклад, формування творчих груп, які обговорюють пропозиції щодо тематики дослідницької діяльності, при чому студенти, навчені досвідом самоосвіти, самостійно контролюють кожен етап виконання дослідницької діяльності. Викладач корегує роботу групи, інтелектуально спрямовуючи дослідницьку діяльність, допомагаючи вирішувати складні пошукові завдання, виступає інтелектуальним і моральним авторитетом для студентської молоді. Наприклад, в процесі викладання дисципліни «Історія України та української культури» можна проводити музейні заняття на підґрунті концепції партисипативного музею, тобто використовувати інтерактивне навчання та залучати студентів до проектування та реалізації публічних проектів. Подібна освітня і культурна діяльність стане необхідною умовою залучення молоді до «креативного класу».

Отже, поєднання інтерактивних методів навчання з самоосвітою є умовою пізнавального, особистого, громадського зростання студентів, а також умовою вироблення суб'єкт – суб'єктних партнерських стосунків між студентами і викладачами. Вважаємо, корисним використання інтерактивних методів навчання під час аудиторних занять і самоосвіти в позааудиторній роботі студентів.

Список літератури:

1. Бадьора С. М. Дидактичні та виховні аспекти організації самостійної позааудиторної роботи студентів у виші // International scientific-practical conference “Personality, family and society: issue of pedagogy, psychol-

ogy and sociology” : Conference Proceedings, June 16-17, 2017. Shumen : Konstantin Preslavsky University of Shumen. – P. 12 – 15.

2. Амонашвили Ш. А. Психологические основы педагогики сотрудничества. – К. : Рад. Школа, 1991. – 110 с.

РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ У СТВОРЕННІ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Т.В. Стрікаленко

Усі країни своє майбутнє пов'язують з освітою, оскільки саме освіта є найважливішим чинником економічного і соціального прогресу. Саме тому питання навчання критичному мисленню сьогодні активно як розробляються педагогами різних навчальних закладів, так і осмислюються з урахуванням вже існуючих напрацювань.

"Критичне мислення" – це умовна назва, яка закріпилась в англо-американському освітньому просторі за *науковим типом мислення для розв'язання нетривіальних практичних проблем* [1]. Значення терміну "критичне мислення" в освітній діяльності зазнало суттєвих трансформацій: цей тип мислення вважається практичним застосуванням наукового підходу до розв'язування різноманітних проблем, а тому вбирає в себе синтетичне і аналітичне, теоретичне і практичне, репродуктивне і продуктивне мислення. Засновник цієї педагогічної новації професор Колумбійського університету та Монтклерського державного коледжу (США) М. Ліпман стверджував, що освіта завжди ставила перед собою дві принципові мети – передачу знання та навчання умінню розмірковувати (культивування мудрості) [2, 3]. Як педагогічна новація, критичне мислення передбачає усебічний розвиток особистості, розвиток його потенціалу як суб'єкта, який відчуває потребу в самозміні та здатний до неї.

Д. Клустер виділяє п'ять ознак критичного мислення: (1) це самостійне мислення; (2) інформація є відправним, але в жодному разі не кінцевим пунктом критичного мислення; (3) критичне мислення починається з формулювання запитань, з'ясування проблем, які слід розв'язати; (4) критичне мислення прагне до переконливої аргументації; (5) критичне мислення є мисленням соціальним (думки перевіряються і відточуються, коли їх обговорюють з іншими) [1].

У сучасному світі, коли суперечності між значними темпами приросту знань і обмеженими можливостями їх засвоєння індивідом потребують розвитку здібностей людини, здатної до саморегуляції і самоосвіти, активізація пізнавальної діяльності студентів має полягати, перш за все, у формуванні критичного мислення (засобів активізації їх мислення) та використанні бажання вирішувати практичні завдання і продукувати нові ідеї, обмінюватись ними ще у ЗВО. Ринку праці потрібні освічені, кваліфіковані і мобільні